

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล
โรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตาก เขต 2*
GUIDELINES ON DEVELOPING LEARNING MANAGEMENT COMPETENCIES
OF TEACHER IN THE DIGITAL ERA BANROMKLAO 2 SCHOOL UNDER
THE TAK PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

วนิสา แวนลิ้ม*, สมชาย อังสุโชติเมธี และ สุนทร ทองคำพงษ์

Wanisa Waensim*, Somchai Angsuthotmethi and Sunate Tongkumpong

คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ตาก ประเทศไทย

Faculty of Education, Tak Northern College, Thailand

*Corresponding author E-mail: wanisawaensim@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบผสมผสานมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล โรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 และ 2) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล โดยประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 43 คน และประชากรที่ใช้ในการตอบแบบสัมภาษณ์ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงสำรวจโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลเชิงคุณภาพใช้รูปแบบการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล โรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.29$, $\sigma=0.45$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปหาต่ำสุด คือ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ($\mu=4.42$, $\sigma=0.44$) รองลงมา คือ ด้านภาวะผู้นำครู ($\mu=4.41$, $\sigma=0.46$) ด้านการพัฒนาผู้เรียน ($\mu=4.30$, $\sigma=0.56$) ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ($\mu=4.29$, $\sigma=0.58$) ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ($\mu=4.23$, $\sigma=0.50$) และด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ($\mu=4.10$, $\sigma=0.53$) ตามลำดับ 2) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล โรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ควรส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเอง มีความสามารถในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมโดยใช้แหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านสื่อดิจิทัล รวมถึงควรมีการวัดผลและประเมินผลจริง เพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนอย่างเหมาะสม

คำสำคัญ: สมรรถนะ, การจัดการเรียนรู้, ยุคดิจิทัล, โรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2

Abstract

The purposes of this mixed method research were 1) to study the learning management competencies of teacher in the digital era Banromklao 2 School under the Tak primary educational service area office 2 and 2) to find guidelines on developing learning management competencies of teacher in the digital era. The population and sample used in the questionnaire was 43 administrators, teachers and educational personnel and the population used in the interview was 9 experts. The research instruments were questionnaires and interview forms. The survey data were statistically analyzed by using frequency distribution, percentage, mean, standard deviation and used content analysis in qualitative analysis. The research results showed that 1) the learning management competencies of teacher in the digital era Banromklao 2 School under the Tak primary educational service area office 2 was overall at a high level ($\mu=4.29$, $\sigma=0.45$) with highest to lowest mean value ranging from classroom management ($\mu=4.42$, $\sigma=0.44$), followed by the teacher leadership ($\mu=4.41$, $\sigma=0.46$), student development ($\mu=4.30$, $\sigma=0.56$), community relationship for learning management ($\mu=4.29$, $\sigma=0.58$), course and learning management ($\mu=4.23$, $\sigma=0.50$), analysis, synthesis and research for student development ($\mu=4.10$, $\sigma=0.53$), respectively and 2) the guidelines on developing learning management competencies of teacher in the digital era Banromklao 2 School under the Tak primary educational service area office 2 should promote teachers in the digital era to develop themselves which had create school curriculum, learning design for participation of students in define activities by using learning resources and local wisdom via digital media, including there should have authentic measurement and evaluation to develop learning management correlate with needs for learners appropriately.

Keywords: Competencies, Learning Management, Digital Era, Banromklao 2 School

บทนำ

สถานศึกษา เป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนได้ดำเนินไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม ตามกรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลที่เน้นทักษะ ความรู้ และความเชี่ยวชาญ เพื่อการดำรงชีวิตและความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ดังนั้น “ครู” จึงเป็นบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการจัดการศึกษา เพราะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดผู้เรียนมากที่สุด คุณภาพของครูผู้สอนจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้น สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูเพื่อให้สามารถปฏิบัติการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และในการพัฒนาครูที่ดีนั้นต้องมีกระบวนการพัฒนาที่หลากหลายรูปแบบ สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและความต้องการของครู เพื่อให้ครูสามารถนำสมรรถนะที่ได้รับจากการพัฒนาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาได้อย่างเต็มศักยภาพ (ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์, 2562)

ยุคดิจิทัล เป็นยุคของอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีที่มีความรวดเร็วในการสื่อสาร และการส่งผ่านข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคม ซึ่งมีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างเหมาะสมเกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อครูในยุคดิจิทัล ทั้งด้าน

นโยบายและด้านการพัฒนาตนเองของครูควบคู่กับความคาดหวังและความเป็นไปได้ในการพัฒนาครูในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ครูเป็นครูยุคดิจิทัลสอดคล้องตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 ที่กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพครูมีมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ในด้านของเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้และการใช้ดิจิทัลเพื่อการศึกษา (กนกวรรณ สุภาราย, 2563) ดังงานวิจัยของ ฐาปวิ หนองหารพิทักษ์ ที่ศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูระดับประถมศึกษาในประเทศไทย 4.0 พบว่า ครูมีความคาดหวังต่อสมรรถนะของครูในยุคประเทศไทย 4.0 สูงกว่าสภาพปัจจุบันทุกด้าน โดยด้านการพัฒนาผู้เรียนมากที่สุด รองลงมา คือ การพัฒนาตนเอง และการบริหารจัดการชั้นเรียน ซึ่งนำไปสู่รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครู ดังนี้ 1) รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาพัฒนาพร้อมกับการจัดการเรียนการสอน 2) การชี้แนะ เพื่อหาแนวทางการพัฒนางาน และแก้ปัญหาการทำงานหรือการสอนด้วยตนเอง และ 3) การเป็นพี่เลี้ยง ครูที่มีประสบการณ์จะเป็นผู้ชี้แนะเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ วิธีการคิด การแก้ปัญหา การตัดสินใจ และเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อันจะนำไปสู่ผลประโยชน์ที่นักเรียน ครู ผู้บริหาร และโรงเรียน จะได้รับอย่างมีประสิทธิภาพ (ฐาปวิ หนองหารพิทักษ์, 2564)

โรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตหมู่บ้านร่มเกล้าสหมิตร หมู่ที่ 5 ตำบลศิรีราษฎร์ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีแนวทางการจัดการศึกษาโดยเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐานและให้สามารถคงสภาพอ่านออกเขียนได้ตามมาตรฐานการศึกษา เป็นผู้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับอนาคต มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถวางแผนในการศึกษาต่อเพื่อการมีงานทำ รวมถึงมีการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะด้านภาษา และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมสำหรับพัฒนาประเทศในยุคดิจิทัล จากผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) ในปีการศึกษา 2564 และการประเมินจากรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ปีการศึกษา 2564 พบว่า ครูยังไม่สามารถนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดการศึกษา หรือใช้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการได้อย่างเพียงพอ ประกอบกับครูขาดทักษะในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงาน ส่งผลให้นักเรียนโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 ขาดทักษะในการใช้งานและไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศได้โดยตรง อีกทั้งปัญหาในการเก็บข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่พบว่า เอกสารไม่เป็นปัจจุบัน การสูญหายของเอกสาร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่สามารถเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการได้ ผู้บริหารไม่ได้นำสารสนเทศมาใช้ในการตัดสินใจ และมีการใช้งบประมาณในการสร้างและจัดเก็บตัวเอกสารที่อยู่ในรูปแบบกระดาษมากเกินไป ทำให้กระบวนการในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 ขาดเอกสารที่ใช้ในการประเมิน เอกสารขาดความน่าเชื่อถือ ไม่สามารถสะท้อนความเป็นจริงได้ส่งผลให้การ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนขาดประสิทธิภาพตามไปด้วย (โรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2, 2564)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัลโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยนำแนวคิดสมรรถนะครูของ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563) มาประยุกต์ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาและการบริหารจัดการ ซึ่งจะส่งผลให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับโมเดลการศึกษาในยุคดิจิทัลที่ผู้เรียนจะมีความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีสร้างนวัตกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการของตนเอง อีกทั้งครูผู้สอนยังสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 ได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล โรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล โรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัลโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ระหว่างการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประชากร

1. การศึกษาเชิงสำรวจ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา ของโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จำนวน 43 คน
2. การศึกษาเชิงคุณภาพ ประชากร คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน จากแหล่งข้อมูล 3 กลุ่ม ดังนี้
 - 2.1 กลุ่มนักวิชาการ ได้แก่ คณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาทั้งในภาครัฐและเอกชน จำนวน 3 คน
 - 2.2 กลุ่มผู้บริหารการศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้อำนวยการกลุ่มงาน จำนวน 3 คน
 - 2.3 กลุ่มผู้ปฏิบัติการ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาที่รับผิดชอบการปฏิบัติการบริหารสถานศึกษาและกำหนดนโยบายในการจัดการศึกษาในโรงเรียน จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 แบบสอบถามสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบหลายคำตอบให้เลือก (Multiple Choice) ประกอบด้วย สถานภาพ ตำแหน่ง เพศ คุณวุฒิและประสบการณ์ในการทำงาน
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัลโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของ ลิกเคิร์ต (Likert's Five Rating scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)
 - ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัลโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 เป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ
2. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured) หาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัลโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ซึ่งได้จากผลการศึกษาข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 2 ที่มีระดับการปฏิบัติที่น้อยที่สุดรายด้าน ๆ ละ 3 ข้อ และนำมาสรุปอุปนัยเป็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล

1.2 สร้างข้อคำถามในแบบสอบถามที่จะวัดให้ชัดเจนตามขอบเขตด้านเนื้อหาและนิยามศัพท์เฉพาะสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล

1.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไข

2. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) หากค่า IOC มีค่ามากกว่า 0.6 แสดงว่า ข้อคำถามมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือได้ ปรากฏว่าผลการตรวจสอบเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญครั้งนี้มีค่าเท่ากับ 1.00

2.2 การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนรวมไทยพัฒนา 3 จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient: α) โดยกำหนดเกณฑ์ความเชื่อมั่นที่มีค่ามากกว่า 0.70 จึงจะยอมรับว่าเชื่อถือได้ ปรากฏว่าผลค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.980 ดังนั้น จึงถือว่าแบบสอบถามฉบับนี้สามารถนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 43 ฉบับ เก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน พร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัย และรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

2. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ติดต่อสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน ด้วยตนเอง โดยใช้เทปบันทึกเสียง กล้องถ่ายภาพ เป็นเครื่องมือช่วยในการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล โดยวิธีการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และอภิปรายผลได้ตารางเป็นความเรียงตามลำดับ แล้วนำผลสภาพที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดไปสรุปผลรายด้าน ๆ ละ 3 ข้อ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) แล้วสรุปอุปนัย แจกแจงความถี่ (Frequency distribution) ค่าร้อยละ (Percentage) จัดลำดับแล้วนำเสนอแบบความเรียง

ผลการวิจัย

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัลโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 มีผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัลโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมและรายด้าน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัลโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล
		μ	σ	
1	ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	4.23	0.50	มาก
2	ด้านการพัฒนาผู้เรียน	4.30	0.56	มาก
3	ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน	4.42	0.44	มาก
4	ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน	4.10	0.53	มาก
5	ด้านภาวะผู้นำครู	4.41	0.46	มาก
6	ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้	4.29	0.58	มาก
เฉลี่ยรวม		4.29	0.45	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัลโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.29$, $\sigma=0.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปหาต่ำสุด คือ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน อยู่ในระดับสูงที่สุด ($\mu=4.42$, $\sigma=0.44$) รองลงมา คือ ด้านภาวะผู้นำครู ($\mu=4.41$, $\sigma=0.46$) ด้านการพัฒนาผู้เรียน ($\mu=4.30$, $\sigma=0.56$) ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ($\mu=4.29$, $\sigma=0.58$) ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ($\mu=4.23$, $\sigma=0.50$) และด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ($\mu=4.10$, $\sigma=0.53$) อยู่ในระดับต่ำที่สุด ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล โรงเรียนบ้าน ร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนควรมีการสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองให้มีความสามารถในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมโดยใช้แหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านสื่อดิจิทัล นวัตกรรม มีการวัดผลประเมินผลจริง แล้วนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

ด้านการพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาควรกำหนดนโยบายในการส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบ และมีปฏิทินกำกับกับการดำเนินงานอย่างชัดเจน

ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน สถานศึกษาควรมีการสำรวจความต้องการในการพัฒนาตนเองของบุคลากรเกี่ยวข้องกับดิจิทัล เพื่อกำหนดแนวทางและวิธีการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการอย่างเหมาะสม

ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาควรสร้างความตระหนักเกี่ยวกับงานวิจัย ร่วมกับการวิเคราะห์บริบทของโรงเรียนและนักเรียนโดยใช้สื่อดิจิทัล

ด้านภาวะผู้นำครู สถานศึกษาควรมีการจัดประชุมครูเพื่อกำหนดนโยบายและวิสัยทัศน์ที่มุ่งใช้สื่อดิจิทัลเข้ามาช่วยในการพัฒนาครู และเปิดโอกาสการแสดงความคิดเห็นของครู

ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ สถานศึกษาควรมีจัดกิจกรรมสร้างปฏิสัมพันธ์ให้ครูเกิดความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสวงหาจุดร่วมทางความคิด กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกัน มีการตอบแทนให้กำลังใจอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล โรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 สามารถนำผลการวิจัยมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัลโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาคือ ด้านภาวะผู้นำครู ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการศึกษาศมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัลโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ครูจัดบรรยากาศภายในและนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านภาวะผู้นำครู ครูใช้หลักการและเหตุผลในการตัดสินใจในการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ กระตุ้น จูงใจ ปรับเปลี่ยนความคิดและการกระทำของผู้อื่นให้มีความมุ่งมั่นในการทำงานร่วมกัน ด้านการพัฒนาผู้เรียน ครูปลูกฝังให้ผู้เรียนตระหนักถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย โดยการจัดกิจกรรมโครงการอบรมด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านการสร้างสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ครูกำหนดแนวทางในการสร้างสัมพันธ์อันดีและความร่วมมือกับชุมชน ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องเชื่อมโยงกับสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ครูพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนและวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนของตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วริษฐา อัดโถปกรณ์ ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะประจำสายงานของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนห้วยยอด มีค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดได้ ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน 2) ด้านการพัฒนาผู้เรียน 3) ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 4) ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อจัดการเรียนรู้ 5) ด้านสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ (วริษฐา อัดโถปกรณ์, 2561) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญประกาย สุขสังข์ ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะประจำสายงานครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับปานกลาง (เพ็ญประกาย สุขสังข์, 2563) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิวัตต์ เทียนศิริ ผลการศึกษาพบว่า ด้านสมรรถนะประจำสายงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การบริหารจัดการชั้นเรียน รองลงมาคือ ภาวะผู้นำครู การพัฒนาผู้เรียน การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ตามลำดับ (ทิวัตต์ เทียนศิริ, 2566)

2. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัลโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

2.1 ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองให้มีความสามารถในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมโดยใช้แหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านสื่อดิจิทัล นวัตกรรม มีการวัดผลประเมินผลจริง แล้วนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และควรจัดประชุมร่วมกันทำการวิเคราะห์บริบท (SWOT Analysis) ของสถานศึกษา เพื่อหาจุดอ่อน จุดแข็ง อุปสรรค และโอกาส เพื่อเป็นข้อมูลกำหนดเป้าหมายและสร้างการรับรู้ในทิศทางเดียวกัน เพื่อส่งเสริมให้เทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดวิสัยทัศน์และ

แผนการจัดการเรียนรู้ร่วมของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการกำหนดเป้าหมายและการสร้างการรับรู้ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน จะช่วยส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเองเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ภัทรา จรรยาธรรม ที่กล่าวว่า ในมิติของการศึกษาในยุคดิจิทัลที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งรูปแบบแนวคิด หลักการ และวิธีการจัดการเรียนการสอนนั้น ได้รับอิทธิพลจากวิวัฒนาการที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีต่าง ๆ ดังนั้น ระบบการบริหารจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลจะต้องเป็นการจัดการเรียนแบบบูรณาการด้วยเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม จึงทำให้การสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลต่อผู้เรียนและผู้สอนเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในการเสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ดังนั้น สถานศึกษาจำเป็นต้องมีความพร้อมในทุกด้าน เพื่อให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยคำนึงถึงการ จัดสรรทรัพยากรมนุษย์ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การจัดการ เทคโนโลยี และเวลาอย่างชัดเจน เพราะเป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนการสอน (ภัทรา จรรยาธรรม, 2564) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยศ สามเมือง ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดอุดรธานี ด้านการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรโดยมีการออกแบบการเรียนรู้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนหรือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมีการบูรณาการสาระการเรียนรู้ทั้งภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้และภายนอกกลุ่มสาระการเรียนรู้ (ยศ สามเมือง, 2561)

2.2 ด้านการพัฒนาผู้เรียน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายในการส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบ และมีปฏิทินกำกับกับการดำเนินงานอย่างชัดเจน รวมถึงมีการประชุมร่วมกัน เพื่อวางแผนนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้จัดการเรียนรู้และปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล ทั้งนี้ ผู้บริหารควรเข้าร่วมกิจกรรมของบุคลากร เพื่อชี้แนะให้เกิดทิศทางการแลกเปลี่ยนและพัฒนาการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบตามความเหมาะสม และให้การสนับสนุนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้และปฏิบัติงานร่วมกันของบุคลากรให้เพียงพอและทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญประกาย สุขสังข์ ผลการศึกษาพบว่า ด้านการพัฒนาผู้เรียน ควรให้การส่งเสริมสนับสนุน นิเทศติดตามช่วยเหลือครูในการเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้แนะนำส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและออกแบบการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย (เพ็ญประกาย สุขสังข์, 2563) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐาปวี หนองหารพิทักษ์ ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูระดับประถมศึกษาคุณครูประเทศไทย 4.0 ด้านการพัฒนาผู้เรียน ควรมีการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยเน้นให้นักเรียนได้มีการศึกษา ทดลองทำเพื่อสร้างประสบการณ์ เรียนรู้ และแก้ปัญหาจากการปฏิบัติจริง รวมถึงสร้างองค์ความรู้และสร้างสรรค์นวัตกรรมขึ้นมาได้ด้วยตนเอง (ฐาปวี หนองหารพิทักษ์, 2564)

2.3 ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสำรวจความต้องการในการพัฒนาตนเองของบุคลากรเกี่ยวข้องกับดิจิทัล เพื่อกำหนดแนวทางและวิธีการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการอย่างเหมาะสม และมีการประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) ของบุคลากรให้ร่วมกันกำหนดทิศทางที่ชัดเจนในกระบวนการทำงาน เพื่อพัฒนาความรู้รอบรู้อย่างเท่าทันในยุคดิจิทัล และสถานศึกษาควรมีการจัดทำข้อมูลบุคลากรเกี่ยวกับความรู้ ความถนัด และความสนใจในการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการใช้สื่อดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาบุคคล และการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมให้บุคลากรกระตือรือร้นต้องการใช้สื่อดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอนทั้งในและนอกสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนยังไม่สามารถเข้าถึงแหล่งส่งเสริมการพัฒนาตนเองในการเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ในเรื่องเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สานิตา แดนโพธิ์ ผลการศึกษาพบว่า แนวทางด้านการบริหารจัดการ ชั้นเรียน ประกอบด้วย 1) ครูควรจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ทั้งความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน 2) ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียนและผู้เรียนกับผู้เรียน 3) ตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนให้พร้อมใช้และปลอดภัยอยู่เสมอ 4) ครูควรกำกับดูแลชั้นเรียน/รายวิชา ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎ

กติกาคือข้อตกลงในชั้นเรียน 5) ครูสามารถแก้ปัญหา/พัฒนานักเรียนด้านระเบียบวินัยโดยการสร้างวินัยเชิงบวกในชั้นเรียน ประเมินการกำกับดูแลชั้นเรียนและนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา (सानิตา แคนโพธิ์, 2562) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภควรรณ อยู่เย็น ผลการศึกษาพบว่า แผนการพัฒนาสมรรถนะครูด้านดิจิทัล โรงเรียนควรเตรียมความพร้อมในเรื่องของสื่อหรืออุปกรณ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาและในภาคทฤษฎี และควรนำแผนการพัฒนาสมรรถนะครูด้านดิจิทัล บรรจุในแผนการพัฒนาคณาจารย์ประจำปีและดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยจัดหาเนื้อหาและตัวอย่างงานวิจัยเพื่อการศึกษาให้มีความหลากหลายเหมาะสม และเข้ากับยุคสมัย (ภควรรณ อยู่เย็น, 2563)

2.4 ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความตระหนักเกี่ยวกับงานวิจัย ร่วมกับการวิเคราะห์บริบทของโรงเรียนและนักเรียนโดยใช้สื่อดิจิทัล และส่งเสริมพัฒนาอบรมเชิงปฏิบัติการของครู โดยการจัดหาตัวอย่างวิจัยที่เหมาะสมมาเป็นแบบอย่างเพื่อการศึกษา สอนวิธีการสืบค้นข้อมูลจากเอกสาร และผู้บริหารมีการนิเทศติดตามอย่างเป็นกัลยาณมิตร จัดคลินิกที่ปรึกษา งานวิจัย สร้างเครือข่ายนักวิจัยแยกเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์และการทำวิจัย กระตุ้นให้ครูดำเนินการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ และคอยติดตามการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมให้ประกวดผลงานวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการวิจัยเพื่อการพัฒนา ผู้เรียนสามารถช่วยกระตุ้นให้ครูผู้สอนมีการพัฒนาเทคนิคการเรียนการสอนที่หลากหลายและสอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิทัศน์ หามนตรี ผลการศึกษาพบว่า แนวทางด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย การกำหนดนโยบายและแผนงานเกี่ยวกับการวิจัย การจัดกิจกรรมส่งเสริมเกี่ยวกับงานวิจัย ซึ่งแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ มีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ศาสนาและวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและมีความเป็นไปได้ภายใต้ศักยภาพความพร้อมของสถานศึกษา (นิทัศน์ หามนตรี, 2558) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรชัย หวังมีจมี ผลการศึกษาพบว่า การปรับสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 ครูทุกคนจะต้องมีความสามารถเรื่องการใช้คอมพิวเตอร์ระดับพื้นฐานและความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีเป็นสมรรถนะ จำเป็นขั้นพื้นฐานของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศที่ก้าวหน้า และรูปแบบการสื่อสารที่ทันสมัยมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ครูผู้สอนควรมีความรู้ความเข้าใจและสามารถประยุกต์ใช้ศักยภาพของการนำไอทีไปใช้ในลักษณะของเครื่องมือการจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ ซึ่งเน้นทักษะกระบวนการคิดของผู้เรียนให้รู้จักคิดวิเคราะห์และเลือกสื่อที่สร้างสรรค์เหมาะสมกับช่วงวัยของตนเอง มีวิจารณญาณในการรับสื่อ รวมไปถึงการใช้สื่อเพื่อการศึกษาเรียนรู้อย่างถูกต้อง (ฉัตรชัย หวังมีจมี, 2560)

2.5 ด้านภาวะผู้นำครู คือ บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดประชุมครูเพื่อกำหนดนโยบายและวิสัยทัศน์ที่มุ่งใช้สื่อดิจิทัลเข้ามาช่วยในการพัฒนาครู และเปิดโอกาสการแสดงความคิดเห็นของครู และให้ครูนำวิสัยทัศน์ไปตัดสินใจเลือกกิจกรรมหรือรูปแบบการเรียนการสอน มีการจัดระบบการติดตามและประเมินผล การอบรมหรือการทำกิจกรรมโดยใช้สื่อดิจิทัล มีปรับทัศนคติมุมมองการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงทางด้านดิจิทัล รวมทั้งมีการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลสมัยใหม่ อุปกรณ์เครื่องมือและวัสดุต่าง ๆ ที่หลากหลายให้กับครู และสถานศึกษาควรมีการปลูกฝังให้ครูมีจิตวิญญาณในการใช้สื่อดิจิทัล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูคือผู้นำในด้านการพัฒนาตนเองและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณาสิงห์ทอง ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ด้านสมรรถนะภาวะผู้นำครู ครูต้องรู้จักใช้เทคนิคและนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน (วรณาสิงห์ทอง, 2560) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภคพร เลิกนอก ผลการศึกษาพบว่า

การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ในการพัฒนาสถานศึกษาและผู้เรียน ด้านการบริหารงานบุคคล คือ สร้างฐานข้อมูลสารสนเทศออนไลน์เพื่อใช้ในการบรรจุ แต่งตั้ง และสรรหาบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ สามารถตรวจสอบได้ รวมถึงมีการพัฒนาและส่งบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยี สารสนเทศไปฝึกอบรม เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด (ภคพร เล็กนอก, 2563)

2.6 ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีจัดกิจกรรมสร้างปฏิสัมพันธ์ให้ครูเกิดความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสวงหาจุดร่วมทางความคิด กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกัน มีการตอบแทนให้กำลังใจอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม และควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมกับกิจกรรมในชุมชน ส่งเสริมและสร้างเครือข่ายทางดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมให้ครูมีส่วนร่วมกับผู้ปกครองและชุมชนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนที่มีความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองจะสามารถช่วยติดตามและดูแลช่วยเหลือผู้เรียนได้ดีและรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิวัตต์ เทียนศิริ ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ควรดำเนินการดังนี้ 1) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองและเข้าร่วมการประชุมทางวิชาการ 2) ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการออกแบบงานของตนเองและอบรมสร้างความเข้าใจให้ครูได้รู้ขอบข่ายบทบาทหน้าที่ของงาน 3) จัดกิจกรรมสร้างปฏิสัมพันธ์ให้ครูเกิดความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน 4) ส่งเสริมให้ครูมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครองและมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน (ทิวัตต์ เทียนศิริ, 2566) สอดคล้องกับงานวิจัยของ เนตรนภา ฝัดคำ ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของครู ในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ ครูควรสร้างความสัมพันธ์อันดีในการติดต่อประสานงานระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน เกี่ยวกับการพัฒนา ส่งเสริม หรือปรับปรุง แก้ไขการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้น โรงเรียนจะได้รับการสนับสนุนจากชุมชน และชุมชนได้รับข่าวสารการศึกษา เพื่อนำไปพัฒนาส่งเสริมกิจกรรมในชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (เนตรนภา ฝัดคำ, 2561)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล โรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 พบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล โรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน รองลงมา คือ ด้านภาวะผู้นำครู ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และด้านการวิเคราะห์สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ตามลำดับ ดังนั้น จึงนำไปสู่แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล โดยโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2 ควรส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเอง ด้วยการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมโดยใช้สื่อดิจิทัล รวมถึงมีการวัดผลและประเมินผลจริง เพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา ดังนี้ 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรกำหนดนโยบายการขับเคลื่อนทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูอย่างเป็นรูปธรรม 2) สถานศึกษา ควรมีการชี้แจง ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ครูได้รับทราบและเข้าใจแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการจัดการศึกษาได้อย่างถูกต้อง 3) ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีการพูดคุยปรึกษาหารือและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีการปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ตามความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อให้การเรียนรู้สิ่งใหม่และมีแนวทางในการปฏิบัติงานที่เหมาะสม และมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปคือ

ควรศึกษาการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูแบบบูรณาการร่วมกันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และควรศึกษา การพัฒนารูปแบบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการจัดการเรียน การสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ สุภาราญ. (2563). ทักษะครูกับการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ยุคใหม่. เรียกใช้เมื่อ 9 ตุลาคม 2566 จาก <https://www.educathai.com/knowledge/articles/372>
- ฉัตรชัย หวังมีจมี. (2560). สมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 : ปรับการเรียนรู้เปลี่ยนสมรรถนะ. วารสาร HR intelligence, 12(2), 47-63.
- ฐาปวี หนองหารพิทักษ์. (2564). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูระดับประถมศึกษายุคประเทศไทย 4.0. ใน วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- ทิวดี เตียนศิริ. (2566). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร). วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 14(2), 55-69.
- นิทัศน์ หามนตรี. (2558). การนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 10(2), 177-185.
- เนตรนภา ผัดคำ. (2561). การบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อสมรรถนะประจำสายงานของครู ในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2. สังคมศาสตร์วิจัย, 9(2), 66-84.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2562). ความเป็นครูมืออาชีพ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: มินเซอริสซัพพลาย.
- เพ็ญประกาย สุขสังข์. (2563). สภาพและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ภคพร เลิกนอก. (2563). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์, 7(2), 151-166.
- ภควรรณ อยู่เย็น. (2563). การพัฒนาสมรรถนะครูด้านดิจิทัล ของโรงเรียนบ้านห้วยไผ่ อำเภอไชยปราการจังหวัดเชียงใหม่. ใน การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ภัทรา จรรยาธรรม. (2564). การบริหารสถานศึกษาเอกชนในยุคดิจิทัล. ใน วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ยศ สามเมือง. (2561). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดอุดรธานี. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- โรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2. (2564). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา 2564. ตาก: โรงเรียนบ้านร่มเกล้า 2.
- วรรณวิมล สิงห์ทอง. (2560). การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 6(1), 118-128.

- วิรัช อัดโปกกร. (2561). สมรรถนะหลักของครูโรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 1. ใน สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์.
มหาวิทยาลัยเกริก.
- सानิตา แคนโพธิ์. (2562). สมรรถนะครูโรงเรียนวัดไผ่ล้อม (พุลประชาอุปถัมภ์). วารสารการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 10(1), 703-714.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). คู่มือการประเมินสมรรถนะครูสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2553. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.